

कुमार कश्यप माता

Dhamma.Digital

अनुवादक

भिक्षु विवेकानन्द

प्रकाशकः-सुशीला अनागारिका

बुद्ध सम्बत् २५०५

विक्रम सम्बत् २०१६ वैशाख १

प्रथमवार १०००

मूल्य १२५

थःगु खँ

२०१८ सालया वर्षावास बलम्बुस्थित प्रणिधि पूर्ण विहारे जुल । वर्षावास धुनेवं भोजपुर वने मागु कारण न्ह्योने च्वं वल । थँ कारण थँ खः । ८० च्ये दँ पुले धुं कुह्य अजि छक छेयागु खा स्वेगु इच्छायाना आपालं समाचार छ्वया हया च्वन । मेगु कारण महापरित्राण ।

थ्वहे निगु कारण न्ह्योने तथा भोजपुर स्वगा वना । क्रमशः मंसीरया कृष्णपत्त अष्टमि खुनु भोजन इले भोजपुर थ्यन । अनदुपि उपासक उपासिका तथा सपरिवारपिं नापं कुशलवार्ता धुं का थमं ज्वना वनागु 'उत्तरा', 'अनन्त लक्खण'; सफू वितरण याना थ सफू त आपासिनं ब्वनेगु अभिलाषा यागु खना अनहे च्वना कुमार कश्यप माता धयागु सफू छगू नं अनुवाद सुरयाना । थ्व बाखँ च्वे धुनेवं अनागारिका सुशीला यात ब्वना न्यंका अले सुशीला सफू प्रकाश याये गुलि श्रद्धा न्ह्योने तय हल । सफू प्रकाशया लक्ष अनागारिका या मां सुभलक्ष्मी १४ साल आश्वीन ७ गते अमाइ खुनु परलोक जुया वंगुदु हानं च्यान्हु लिपा १५ गते अष्टमि खुनु कि जा क्षत्रमान परलोक जूगुदु । वस्पोलपिंगु हे सुगति कामना यास्ये थ्व पुण्य कार्य सुसम्पनयागु जुल ।

हानं थथेहे २००७ साल या भाद्र महिना ३५ स्वी न्यादँ यागु उमेरेहे हेमाया उपासिकानं परलोक जुया वंगु दु । अले वेकया हे स्नेहिकेहे शीलशोभां ततायागु गुणानुमृति थ्व पुण्य कार्य सहयोग ब्यूगुदु । थथे हे मेमेपिसंनं सहयोग ब्यूगु दु । उकिं थन वस्पोलपिंगु नामावली बिन्येना—

सुशीला अनागारिका ५०। गङ्गादेवी, करुणा कुमारी २।
शील सोभा ३०। रुकमणी, देवी सोभालक्ष्मी १।

मोतिराज शाक्य	१०।	मैयादेवी, हरिदेवी	३।
भक्तकुमारी	५।	बुद्धलक्ष्मी	१।
सिद्धिराज	४।	राजकुमारी, मायादेवी	१।
तेजराज	४।	हर्षकुमारी	२।
ज्ञानकुमारी	२।		

ध्व सफू धम्मपद अट्टकथा व जातक स्वया चवयागु खः । थुकि वैरागया निम्ति असुभ भावनाया व्याख्या बाँलाक जूगु दु । गुह्य उपासिकां थःगु शरीरयात दूष खँका गृहस्थ जीवन यात जञ्जाल भाषाः बुद्ध धर्मे पलाद्धिना जन्मजरा ब्याढि मरण मुक्तगु मोक्ष प्राप्त यागु खँ बाखन कना चवनी । हानं मूर्खत नाप चवना म्याना चवनेगुसिकं विद्वान्त नापं चवना सिना वनिगु श्रेय्य व तथागतं असिम कृपातया उपकार यागु तथा थःया भरोसा थःहे खः थःया मालिक थःहे खः धयागु शिक्षा न प्रस्तुत जू ।

ध्व सफू थुजि याकनँ पिकायेगु निम्ति न्होने चवंह्य सुशीला अनागारिका तथा शीलसोभा सह सकल चन्दा दाता पित्त हार्दिक धन्यवाद दु ।

आशादु मेमेपिं पाठकपिसंनं थथेहे श्रद्धा तथा बुद्ध बचना-मृत प्रकाशया निम्ति फकोनं न्होने वइ धयागु अस्तु ।

—अनुवादक

कुमार कश्यप माता

अत्ताहि अत्तनो नाथोति, थुगु धर्म देशना शास्ता
जेतवन विहारे विहरयान्म विज्यान्म च्वंगु बखते, कुमार
कश्यप वा मांयागु बारे आज्ञा जुया विज्यागु जुल ।

थुद्ध जुजस्सं राजगिरो (छद्म) महा सम्पति सालिह
साट्टया म्हाय्मचा स्वः । थुद्ध मत्ताया विचार न्हावल्ले स्वच्छ
व पवित्रतादुगु जुया च्वन । वयागु विचारे कलंक धमागु छुं
मदु । अन्तिह शरीररुहस्वः । ध्व मत्तायागु हृदये मुक्ति घले
दुने मत च्यायर्थे च्याना च्वंगु जुल । जब ध्व मत्ता धागु
ल्हागु कगु स्वःत फुक ध्वीका विचार थायेगु शक्ति दुद्ध
जुसेंली वया मन प्रवज्या पाखे बना च्वंगु जुल । गृहस्थ
जीवन यात वं महा जंजाल खना च्वन । ठकि व भिक्षुणी
जू वनेगु ईच्छायाना थःमां अबु याथाये बना धा वनी ।
मां ! व्वाः ! जिगु मन छे च्वनेगु ईच्छा मजू । जि (मोक्ष)
यंकीगु बुद्ध धर्मे बना प्रवर्जित जुवनेगु ईच्छा जुया च्वन ।
चकिं जित प्रवर्जा ज्वीत अनुज्ञा बिया दिसँ ।

मा बौ पिसँ— मै ! छं ह्युधया च्वनागु थुगु कुल महान
धनधानया कुल स्वः । हानं छः जिमि याकचाह म्हाय्मचा
स्वः ठकि छन्त प्रवर्जा जुवनेगु अनुज्ञा दइ मसु ।

व मचां धासा ध्व खँ मां बौया न्हावले न्हायना

चवनी । तर मां अबुं घासा वयात प्रबन्ध्या जुवनेगु भाज्जा
गवले हे मन्थ ।

व मचां मां बी याके आज्ञा पत्र पत्रं आज्ञा मन्थुगुकिं
दिक्र चाया मेगुहे विचार ल्वीका थबे धाल । मां ! व्वाः !
अथेसा जित पेन्ह विषा छ्वः वबा विचार दु, भात वना
भातयात खुसियाना अन भिक्षुणी जुवनेगु, उकिं वं अथे
धागु स्वः ।

मां अबुपिसं वखं न्वना वयात स्वया खना विचाहयाना
विषा छ्वत । व भात पिथायेवना दुरुपयात देवता समान
मानेयाना शील सदाचारयात पालनयाना गुडस्था श्रमया
जीवन हना वया चवन । कमशः व गभयदोनं जुल । तर वं
थः प्वाथे दतधका मस्यूनी ।

छन्हु उगु नगरे नकलत किठन (गुणपुन्हिये जागु)
नख माने याय्गु नायखि चवयेकल । नगरे च्वंपि सकले
खुसि प्रशन्न जुया बाँ बाँलाक वसतं पुना उत्सव माने या
वना चवन । नगर देवनगर समान (ध्वंजा पताकाद) व्वेक
बाँलाका चवन । तर थुगु प्रकारं विशाल नकसां उत्सव भादे
यातनं व मचा न थगु शरीरे चन्दनादि (पाउदर क्रिम) बुळा
चवन, न त्व बाँलाक वसतं पुन्यगु स्वत नत्व तीसाहे तीगु हे
विचायात । न्हापा लिपा गथेखः अथेहे साधारण त्वरतुं
जुया चवन ।

अले वयात भातम्हे सिन सःता धाल — भद्रे ! नगर
बासिपि सकले उत्सव मानेयावना चवन । छ जक छाय थःत
समाय् मयास्थे सुमुक चवना चवनागु ?

व- आर्य ! थ्व शरीर स्वीनिता प्रकारया अशुचि भरे

जुया च्वंगु ख । थन्यागु अपवित्रगु शरीरयात अलंकृतयाना
 बॉलाकाय शोभाहे छु ? थ्व शरीर न देवयागु देकातःगु खः
 न ब्रह्मायागु खः । न सुवर्णयागु खः न मणिथागु खः न हरि
 चन्दनयागु खः । न पुण्डरीकयागु ख नत्व कमलयागु हे खः ।
 थ्वला केवल गर्भ हे उत्पन्न जुया च्वंगु खः । न थुंक अम्रित
 औषधं पूर्णजुया च्वंगु दु थ्वला प्वरहे दुना, मां अबुयागु
 संयोगं दया च्वंगु शरीर खः । थ्व अनित्य जुया वनीगु खः ।
 थ्वयात बेला बस्ते मालिसयाना न्ह्याकु हे विद्या याना तर्सा
 याकनं हे स्यना फुना वनीगुनं थ्व शरीरया स्वभाव खः । थ्व
 केवल श्मसान जक वढेयाना बिगु बस्तु खः । थ्वला
 वृष्णाया कारणं दयावया च्वंगु अले शोक सन्तापया निदान
 जुया बिलाप सायगुया कारण जुया च्वन । थ्व दया च्वंक
 रोगया छेँ खः हानं नाना प्रकारया दण्डकर्मनं भोगयाक
 मालिगु देह खः । थुके दुने स्वत धासा प्वहर सिवाय मेगु
 छुं मदु । निहथं पिने प्वहर प्याहाँ वया च्वनी । की तयेगु
 छेँ जुया च्वन । न्ह्याबलेँ श्मसान पाखे वना च्वनी मरण हे
 थुकिथा अन्त खः । थ्व शरीर सकलया न्होने दःसांनं प्वहर
 सिबाय् मेगु छुं मदु धका थये धया च्वन ।

अट्टी नहारु संयुत्तो तचमंस विलेपन,
 द्विया कायो षट्तिच्छन्नो यथा भूतं नदिस्सति ।

अन्तपूरो उदरपूरो यक पेलस्स वत्थिनो,
 हृदयस्स षफ्फासस्स वक्कस्स पिहकस्स च ।

सिघानिकाय खेलस्स सेदस्स मेदस्स

लोहितस्स लम्बिकाय पित्तस्स च वसाय च ।

अथस्स नवहि सोतेहि असुचि सवति सब्बदा,
अक्खिम्महा अक्खि गूथको कण्हम्महा कण्णगूथको ॥

सिघानिका च नासातो मुखेन वसति एकदा,
पित्तं सेम्हं च वमति कायम्महा सेद जल्लिका ।

अथस्स सुभिर मीसं मत्थलुङ्गेन पूरितं,
सुभतो न मज्जति बालो अविज्जाय पुरक्खतो ॥

अन्तादीनवो कायो विषरूक्ख सम्पमो,
आवासो सब्ब रोगानं पुज्जो दुक्खस्स केवलो ।

सच्चे इमस्स कायस्स अन्तो वाहिरनो सिघा,
दण्ड नून गहेत्तवान काके सोणे च वारये ॥

दुगन्धो असुची कायो कुणपो बालाभिनन्दितो,
निन्दितो चक्खुभूतेहि कायो बालाभिनन्दितो ।

ध्व(शरीर)कवे व नसाया संयोगं बने जुया च्वगु खः। उकि
दूयोने लाः व छयोगुनं भुना तःगु खः। ध्व शरीर यत्त यथार्थ
रूपं स्वत धासा बांलागु वस्तु छुनं खनि म्खु । थुकि आला-
पुति अमाशय प्वा. हृदय स्ये स्वं पिलि न्हि, ई, च.ति चिकं
हि, ला पित्त दाः धादि भरेजुया च्वंःगु दु । ध्व शरीरे गुगूं
द्वार दु व द्वारपति न्हाबलें असुचि पवहर प्याहँ वया
च्वनी । मिखां मिखापिच, न्हायूपनं न्हायूपं प्वां न्हासं न्हि
गबलें गबलें म्हुतुं पित्तनं कःफनं ल्हया हया च्वनी । ध्वः
शरीरे चःति वया च्वनी । छेने न्हापु जाया च्वगु दु । केवल

अविद्या तोपुना तःपि सत्वपितहे जक ध्व शरीर अतिकं
 बाँलागु भापः प्रेम आकर्षत जुया च्वनी । ध्व बिषमार्थे
 जागु शरीर खः । (आदिनवां) अनेक प्रकारया दोष युक्तजुया
 च्वंगु खः दया च्वंक रोगया छे दुःखया पूज खः । यदि छुं
 कारण बस ध्व शरीरे दुने च्वंगु भाग पिने प्याहाँबल धासा
 अले कथिज्वना को, खिचात ख्यायत तत्परजुया च्वने मालि ।
 उकि हे पण्डित=चक्षुमान पिसं ध्व दुगन्धगु शरीरयात
 निन्दायाना च्वन । केवल बाल मूल तस्ये हे जक याना
 माया याना प्रशंसायाना च्वन । आर्य ! पुत्र थन्यागु नाना
 प्रकारया अपवित्रं भरेजुया च्वंगु शरीरयात अलंकृतयाना
 बाँलाकाया प्रयोजन हे छु दु ? ध्व शरीरयात बाँलाकेगुला
 गथे फवहरं भरेजुया च्वंगु थलयत पिने बाँलागु कापतं भुना
 तेगुथे हे जक ज्वी ।

सेठ पुत्रं थःम भार्याया बिरक्त भावगु बचन न्यना
 घाल— भद्रे ! यदि छं थःगु शरीरे आमथे दोष खनागु
 खःसा छ् छाय प्रबज्या जू मवनागु ?

आर्य पुत्र ! यदि जित प्रबज्या ज्वीगु अनुमती दतधासा
 जि थौं हे बना प्रबज्या जुवने फु ।

सेठपुत्रं— भद्रे ! अथेसा जि छन्त थौं हे प्रबज्या
 ज्वीगु अनुमती बीगु जुल धका सत्कारपूर्वक दान प्रदानयाना
 आपालं परिवारपि च्वना बयात भिक्षुणीपिथाय यंका प्रबज्या
 यात, तर देवदत्तयापत्तपि भिक्षुणीपिसं प्रबज्यायागु जुल ।
 उह उपासिकाया प्रबज्या ज्वीगु संकल्प पूर्णतया नकं
 सन्तोष व हषे खुसिजुगु जुल । तर वया क्रमशः नकं पूर्ण
 जुया बस्येलि वयागु इन्द्रिय आकार प्रकार फुक परिचयन

जुया बल । हाहा तुति मयातु पहजुया प्वाः नं तगो जुया
वगु खनेदत । ध्व खना भिक्षुणीपिसं न्यन आर्य ! छल
प्वाथे दुह्यथे च्वं ध्व गथे ?

वं—आर्यपि ! जि मस्यू ध्व छु जूगु खः । तर जिगु
शील सदाचारला छतिहे बुलुय। वंगु मदु ।

अन इपि भिक्षुणीपिसं वयात देवदत्त याथाय् यंका
देवदत्त याके न्यन । आय ! धुह कुल पुत्री तसक थाकुक्
भातयात खुसियाना प्रवज्या प्राप्तयात । परंतु आः थौं ध्वज।
प्वाथे दुह्यथे च्वना वल । ध्व जिमसं मस्यूक ध्वया गर्भ-
गृहस्थाश्रमे च्ववले हे जूगुला अथवा प्रबजित ज्वीधुंका जूगु
खः । आः जिमिसं ध्व नापं गुकथं व्यवहारयाय् मालि ?

देवदत्त बुद्ध मसुहजुया निम्ति, वयाके शान्ति तथा
मैत्री दया या अभाव जुया च्वन रकिं वं मती तल
जि बयात चीवर तोकुसा हे जक जिगु इज्जत च्वनी ।
मसुसा लोकं जित थथे धया निन्दायाइ स्व स्वः देवदत्त
प्वाथेदुह्य मिसायात भिक्षुणीयाना ज्वना जुल धका । देवदत्त
छुं हे शोच विचार मयास्ये लोहं प्वािकेथे हे याना छथुं हे
वयात अप्रबजित याय्गु निम्ति चीवर तोकी धका धाल—

ध्व खं न्यना उह्य भिक्षुणी तिजक दना वयात प्रणाम
माना सुमुक् विहारे वन । अन वं भिक्षुणीपिन्त धाल आर्य-
पि ! नत्क देवदत्त स्थविर बुद्ध खः । न जि बया अनुयाई
जुया भिक्षुणी जुयागु खः । जिला लोकाप्रह सम्यक सम्बुद्ध
गुह्ख खः उम्ह शास्ताया अनुयाईजुया भिक्षुणी जुयागु खः ।
जित ध्व प्रवज्या मुक्किल हे लाभ जूगु खः । रकिं जित
ध्व प्रवज्या कुतकेगु छता यत्नयाय् मते । बरू छत्पोल-

पिनि मने संखा दु धयागु जूसा जित शास्ता याथाब् व्वना
 यंकी । भिक्षुणीया थुगु प्रकारया खँ न्यना इपिं भिक्षुणीपिसं
 खयात व्वना राजगिगीपीं न्बागू खोजन न्यासिव्वना श्रावस्ति
 थयक वन । अन जेतवन विहारे वना बुद्धयात प्रणामयाना
 भिक्षुणीपिसं व खँ निवेदन यात ।

शास्तां विचायात् धवया गर्भं गृहस्थाश्रमे चवंगु अवस्था
 हे दुगु खः । अयेन तिर्थंकर तयेत अमण गौतम देवदत्त
 तोत्तुम्ह भिक्षुणीयात् कया ज्वना उवँ छुल धका खँ स्यात्त व
 निन्दयात्त मौका दइ धका सियेका इमिगु निन्दा व उपहास
 शान्त यायेगु निम्नि थुगु भगडा राजा सहित परिषदपिगु
 बिचे फसिला याय्मा धका मतीतया कोशल नरेश प्रेसेनजित
 व अनाथ पिण्डक हान चुल्ल अनाथ पिण्डक महाउपासिका
 विशाखा तथा मेमेपिं प्रसिद्ध प्रसिद्ध कुलयापिं गन्धमान्य
 व्यक्तिपिं सःता सन्ध्याका इले प्यता * प्रकारयापिं व्यक्तिपित
 एकत्रितयाना महाकुलया उपालि स्थविरयात सम्बोधन याना
 धाल । उपालि ! हुँ छ वना प्यंगु परिषदया बिचे थुल्ल युवती
 भिक्षुणीयागु सदाचारया बारे परिज्ञाया धका भार बियार
 बिज्यात ।

उपालि—हवस भन्ते ! धका परिषदपिगु बिचे वना
 थःत यथा योग्यगु आसने फेतुना जुजुया न्छोने विशाखा
 उपासिकायात सःता धाल — विशाखा ! छ थुल्ल युवती
 भिक्षुणीया गर्भं गुबले दुगु खः बाँलाक विचायाना निर्णय
 याना व्यू ।

विशाखां— ज्यू, हवस भन्ते धका स्वीकारयाना छचा-

खेल कनातं घेरैयाका कनातया दुने उह्म भिक्षुणीयान व्वना-
यंका वयागु ह्म। तुती नाभिस्थान तथा प्वा समेत स्वया
महिना दिन आदि फुक बिचारयाना भिक्षुणी जुगु दिन व
एवाथे दुगु दिन ठीक ठीक नक्सां सियका गृहस्था भ्रमे चवं
बले हे एवाथे दुगु खः धका थहरेयाना स्थविर याथाय वया
ध्व खं कंवल ।

स्थविरं प्यंगु परिषदया न्द्योने उह्म भिक्षुणीयागु सदा-
चाग्यात प्रशंसायाना बिया विज्यात । अले उह्म भिक्षुणीनं
थत प्रशंसा प्राप्तजूगु खना हपे खुसिजुया भिक्षुणीपिं नापतुं
भिक्षुणी आश्रमे वन ।

लिपा गभ पारषक जुस्येलि पञ्चोतर तथागतया पाले
वस्पोलयगु चरणे प्रार्थनयाना बम्ह महा प्रतापम्ह पुत्र
जन्म यात ।

छन्दु जुजु भिक्षुणी पिनिगु आश्रम पाखे वना चवंगु
बखते बिहारे मचा ख्वःसःताया आमत्य पिके न्यन ध्व
ख्वसः सुयागु ?

मन्त्रीपिसँ — महाराज ! उम्ह युवती भिक्षुणीनं पुत्र
जन्मयात वहे मचायागु ख्वःसः खः ।

जुजु—भणे! भिक्षुणीपिन्त मचा लहिना तयेगु थाकी उकिं
व मचा जि लहिनाते हूँ वना कया हति धका मचा कायेके
झोया दरबारे यंका धाईमांपिन्त मचा लःहाना बिल । व मचा
राजकुमार पिथे राजदरबार प्रतिपालन जुया वल । नाम
कण याबले कश्यप धका नां तल । तर राजकुमारपिथे हे
पालन पापण जुगुलियाना वयागु नां कुमार कश्यप धका
भर्यात जुल । जव व मचा उखे थुखे न्बाय् ज्वीरुत

ह्वितवने सल म्हितीथाय् ल्वाईगु बखते मेपिमचातस्ये मां बौ
मदुम्ह मचां दाल धका धाईगु जुळ । मस्तयेसँ अथे धागु
ताया व जुजुयाथाय् वना न्यांवन महाराज ! जिमि मां व्वा
सु ?

जुजुं — तात छिमि मांपिं थुपिका धका धाईमांपिं
क्यनीगु जुळ ।

वं मतो तइ मां धयापिं थुलि मळि ज्वी मखु मांध-
यापि केवल छम्हहे जक ज्वीमा वका जुजुं धाईमांपिं क्योसां
वयामने विश्वास मजुया हानं हानं न्यनी महाराज ! जिमि
मां सु ?

जुजुं — थव मचायात हेक्य फइ मखुत धका छिमि मां
फलानाम्ह भिक्षुणीका धका फुक खँकन । व खँ न्यस्येँलि वनं
भिक्षु जूवनेगु मती तथा जुजुयात धाल- महाराज जिनें भिक्षु
जूवने,

जुजुं — तात छं भिंगु मती तल धका महान् सत्कार
पुर्वक वयात प्रवज्या याय् यंकल । व कुमार कश्यप न्हेदँ
दुवलेहे भगवान बुद्ध याथाय् वना प्रवज्या ग्रहण यात । अन
नीदँयागु उमेर जुस्येँलि उपसम्पदा प्राप्त याना क्रमश सयके
सियके याना बाँलाक धर्म देशना याइम्ह भिक्षु जुळ ।

शास्तां — भिक्षुपि ! जिगु साशने बाँलाक धर्मया खँ
कनेगुली धर्म कथिके श्रेष्ठ पद कुमार कश्यप यात ज्वी धका
एतदगा पदबी बिया बिज्यात ।

छुं दिन लिपा उद्योग अभ्यास यायां वमिक सूत्रया
खँ न्यना अरहत पदनं प्राप्तयाना काल ।

मांम्ह काय्यागु बियोगं ख्वया च्वंगु भिनिदँ दय धुं कल

वयात् पुत्रस्नेहलं नुगले कातुक हे ज्वना तल । छन्दु पुत्र
शोकाकुल ज्विका मिखाय ख्ववि जायेक तथा भिच्चा बिज्यागु
बखते ले विचे स्थबिरयात् खन । खनेवं हे जि काय् ! जि
पुत्ता ! धाधां हाहां काय् या थाय् व्वां वन । व्वां वंगुलिं ले
भाराक गोतुल । दुरुपिनं दुरु तिन्हम्हुया वया चीवर
प्यात् । प्यागु चीवरतुं दना स्थबिरयात् नापलाका स्थबिर
यात् ज्वं वन ।

स्थबिरं जि थर्थे थ्व नापं नाइस्ये च्वंगु सलं व्यवाहार
यात् धासा थ्व फ्तन स्नेहनं आकुल व्याकुल ज्विका च्वनी ।
उकिं जि थ्वयात् छाक व्यवहार याये थथे यात्धासा वं जिगु
पाखे स्नेहया व्यवहार व मधुर वचन मवगु खना वनं स्नेहनं
अलग जूवनी धका मतीतया तसलं छुयाना सनागु ? छु स्नेह
(माया) उलिनं तोते मफुला छँ ? धका धाल ।

भिक्षुणीनं— पुत्ता ! छँ छु थया च्वनागु धका हानं
धावन ।

कुमार कश्यप—हानं छु छ भिक्षुणी जुयानं माया उलि
हे नं त्याग याये मफुला धका कटुसलं हकल ।

काय् यामु थुगु प्रकारया कठोर वचन न्यना मती तल ।
जि थ्वयागु हे कारणे भिनिदं तक भिखां ख्ववि मद्र्यूकुस्ये
च्वना तग थौं जित थवँ व्यवाहारयागु स्वः गुलित माया स्नेह
मदुम्ह थ्व धका पुत्र स्नेहनं अलग जुया उखुनु हे भावना
वृद्धि याना अरहन्त पाप्तयाना कल ।

अन छन्दु धर्म सभाले भिक्षुपिंगु विचे खँ जुल,
आयुष्मानपि ! देवदत्तं थुगु प्रकारया उषनिशय दुपि कुमार
कश्यप व कुमार कश्यपया मां यात् स्यंकेत सन, तर शास्तं.

इमिगु उपरे करुणा तथा इमित उपकारयात घन्य बुद्ध
लोकानुकम्पक धका शास्ता यागु गुणयात प्रशसायाना च्वन ।
अबले हे अन शास्ता बिज्याना न्वन—

भिक्षुपि ! द्विपि सकलं हुना छु खँ ल्हाना च्वना ?

भिक्षुपिसँ — भन्ते थुगु प्रकारया खँ हाना च्वना धका
जुक्क खँ कन ।

स्वास्तं— भिक्षुपि जि आजक इमित उपकार यानागु
मखु न्ह्यपानं उपकार यानागु दु धका जतकया खँ हया
आज्ञा जुया बिज्यात ।

भिक्षुपि ! न्हाप बाराणसी नगरे ब्रह्मदत्त जुजुं राज्ज
याना च्वंगु बखते । बोधि सत्त्वं सृग कुत्ते जन्म ग्रहण यात ।
व सृग जन्मनिस्थे हे सुवर्णं वर्षंम्ह जुल । वयागु मिखा
मणिक थें थि, वयागु न्येकू रजत वर्षं वयागु म्ह लाल वर्षा
वयागु म्हे सँ दुशमलयाद्द थें न्वं वयागु न्हेपं च्वाभो सायागु
थें धवाय्चि हानं वयागु म्हनं सलया मचाथे लःधिजू व
न्यास सृगत नापं जङ्गले विचरख याना जुया च्वन । वयागु
ना खः निग्रोध सृगराज । व च्वाँथाय् बं छु भति तापाक
न्यासः सृग नापं शाखा धयाह्य सृग ल्हानं दु । जनं अथे हे
सुवर्णं वर्षंम्ह खः ।

उगु समय बाराणसी च्वाँम्ह जुजु सृग स्वायगु नित्त
तसकं न्ह्याम्ह जुया च्वच । व जुजुं ला मदेकं गबले भोजन
मया निहथं मनुतयेत्त ज्वा लोफिका निगम तथा जनपद यापि
मनूत मुंका सिखारे यंका च्वन । अकं छन्दु मनू तस्थेविचार
यात धव जुजुं जिमित न्हावलें ज्या तोफिका सिखारे यंका
च्वन थुगु प्रकारं निहथं सिखारे वना च्वन धासा छें छुंनयाये

मालि मखु । थथे मखुत, वगिंचायहे घाय् व लः तथा जङ्गलं
मृगत ख्याना हया वगिंचायू दुत छ्वया द्वार बन्धयाना बी
अले सिखार वने मालिमखु धका अकल याना इपि सकले
मुना मूग आदि नानाप्रकारया हाथ हथियारज्वना जङ्गलेवना
छगू योजन तक घेराविया मृगत ख्याना वगिंचायू दुत छोपा
द्वार वन्दयाना जुजुयात खवर विल महाराज! जिपि न्हाबले
सिखारे वना चवने व छैया ज्या आपालं हानि जूगुलि जिपि
सकले जङ्गले वना आपालं मृगत ख्याना हया वगिंचाय तये
हयागु दु । आः सरकारया गुकथं यायमाल उकथयाना दिसं
धका जुजु याके आज्ञा फवना उपि छे छे वन ।

जुजुं इमिगु खं न्यना वगिंचायू वना मृगत स्वः वन ।
मृग तेगु विचे निम्हे मृग लुँयागु रङ्गयापि खना इपि निम्हे
सित अभय दान विल । जुजु अनलि गवले थःहे वना गवले
जासुवात छोया मृग स्याना मृगयागु ला नइगु जुल । मृगत
धनुष खनेवं हे सीखना ग्याना विस्यू विस्यू ज्वीगु जुल ।
कारण गुलि गुलि मृगत निथू स्वथू वाणया चवत नया घापा
ज्वीका दुःख सिया चवन । गुलि गुलि घापा जूगुली बिमारी
जुया सिना वना चवन । छन्दु मृग समूह वना ध्व खं बोधि
सत्व यात कंवन । बोधि सत्वं—मृग तयगु दुःखया खं न्यना
साखा मृगयात सःता धाल—सौम्य ! भी मृगतस्ये आपालं
दुःखसिया चवन । हानं आपालं मृगत नोकसान जुया चवन ।
यदि आ सीमागु अवश्य जुस्येळि मृग तयत धनुषया
तिरंलाना घापा ज्वीका दुःख कष्ट मज्जीगु यत्न उपाय याये
माल,मृग तयेत सी वनेगु पा दयेका बी छन्दु छंगु पाखे यापि
छोया व्यू । छन्दु जिगु पाखे यापि छोया बी । गुखुनु गुम्हे

सिगु पावई उखुनु उम्ह वना गःप त्वाल्हाडगु (धर्म गण्डिकस)
वना गःपदिका च्वं वनेगु थुगु प्रकारं यात धासा मृगत घापा
ज्वीका दुःख सिया च्वने मालि मखु ।

साखा मृगं ध्व खँ यात स्वीकारयात । अन निस्ये सुयागु
पाखः उम्ह वना धर्मगण्डिकास वना च्वं वनिगु जुल । अले
जासुवा वया अन च्वना च्वम्ह मृगयात स्याना छे ज्वना
वनीगु जुल ।

छन्दु साखा मृगया पुचले च्वम्ह छम्ह गर्भिनी मृगया
पाःवल । व मृगनीन शाखा मृगयाथाये वना निवेदनया वन ।
स्वामी ! जि गर्भिनी खः । पुत्र जन्म ज्वीवं मां काय् निम्हेस्ये
पाःफया पा का वने । थौं जिगु थासे मेम्ह सुं मृग यातनि
छोया दिसँ ।

साखा मृगं— ध्व सी वनेगु खः । छंगु थासे मेपिं सुं
वनि मखु छहे हूँ धका धाल । Digital

साखा मृगयाके दया भाव मखना व मृगनी बोधि सत्त्व
याथाये वना वहे खँ निवेदन यान । बोधि सत्त्वं व खँ न्यना
व्यू हूँ छंगु पलेसा जिं स्वेका धका वयात छोया बिळ ।

बोधि सत्त्व स्वयं थःहे वना धर्म गण्डिकस न्हापलाका
गोतुला च्वंबन । जासुवानं अभय प्राप्त जूम्ह मृगवया गण्डि-
कस गोतुला च्वंगु खना ध्व छाये थौं थन वया च्वन ?
धका व्वां वन। जुजु बात व खबर कं वन ।

जुजु तुरन्त स्थे च्वना च्वाँ स्ववल । बोधि सत्त्व च्वना
च्वंगु खना न्यन—सौम्य मृगराज ! जिं छन्त अभय बियागु
मखुला ? छ थौं थन छाया गोतुला च्वं वयागु ? कारण

छुदु !

बोधिसत्त्व—महाराज ! जिथाये थौं गर्भिणी मृग वया
जिगु पा छगू सुं छम्हेसित लाका ब्यू धका हावल ।
जि सुं छम्हेसिगु मृत्यू सुं छम्हेसित लाकाबीगु मन मदु ।
उकिं जिं थःगु जीवन वयात विया । वयागु मरग्ह जि पा
फ वया चवना । महाराज थुकि छुं संखा कया दीम्वा जित
मागु व्याथाना दिसँ ।

जुजुं— स्वामि । सुवर्ण मृगराज ! जिं थौं तक द्विथे
जाह्य चमा मैत्री दया युक्तम्ह सुं सत्वनं मखनानी उकिं छ
खना जि अतिकं प्रशन्न जुज । दना दिसँ द्वितनं वयातनं
निम्हसित अभय बी ।

बोधिसत्त्व—महाराज ! जिपिं निम्हसितं अभय प्राप्त
जुल तर बाकि मृग तयेत छु यायेगु ?

जुजुं— स्वामि ! इमितनं अभय बी ।

बोधिसत्त्व— महाराज वगिचाये च्वपिं मृग तयेतछा
अभय प्राप्त जुल । अन बाकि जङ्गले च्वपिन्त छु यायेगु ?

जुजुं— स्वामि ! इमितनं अभय बी ।

बोधिसत्त्व— महाराज ! मृग जाति तयतला अभय
प्राप्त जुल मेपि चौपाये (प्यपाचूपित) छुयायेगु ?

जुजुं— स्वामि ! इमितनं अभय बी ।

बोधिसत्त्व— महाराज ! चौपाये पिन्तला अभय प्राप्त
जुल । तर पक्षि तयत छु यायेगु ?

जुजुं— स्वामि ! इमितनं अभय बी ।

बोधिसत्त्व—महाराज ! पक्षि पिन्तला अभय प्राप्त जुल
लखे च्वपि प्राणिपिन्त छु यायेगु ?

जुजुं— स्वामि ! इमितनं अभय बी ।

थुगु प्रकारं बोधिसत्त्वं फुक सत्त्व पिन्त अभय पवना
 ज्जुयात पञ्चशीलेतःया महाराज ! धर्मयागु आचरणया, मां
 बौ काय् म्हाय् ब्राह्मण गृहस्थपिं सकलें नापं धर्मया व्यवा-
 हारया थुगु प्रकारं यात धासा सिना वनिगु वखते सुगति
 स्वर्गलोक वना जन्म कावनी धका जुजुयात धर्म देशना याना
 छुं दिन बर्गिचाये च्वना अन जङ्गल पाखे स्वया वन । उह्म
 मृगनीनं पुष्प समानम्ह पुत्र जन्मयात । व मृग द्विता द्विता
 साखा मृगयाथाय वनीगु जुयावल । अले वया मानं थःमचा
 साखा मृगयाथाये वगु खना । काय् यात सःता मचा छ वया
 थाय् वने मते । छ वनिगु जूसा निग्रोध मृगया थाय् जक
 हूँ, साखा मृगयाथाय् च्वना म्वायगु स्वयां निग्रोध मृगया
 थाय् वना सिना वनेगु हे श्रेष्ठ स्व धका थथे घाल—

निग्रोध मेव सेवेय्य न साखामुपस वसे ।

निग्रोधास्मि मतं सेट्यो यञ्चे साखामि जीवितंति॥

निग्रोधयागु संगत व सेवाया साखा याथाय् वने मते
 साखायाथाय् च्वना म्वायगु स्वयां निग्रोधनापं सिना वनेगु
 हे उत्तम स्वः ।

भा थुखे अभय प्राप्त जूपिं मृगतस्यें किसान तेगु र्बी
 वना नःवनिगु जुया वल । किसान तस्यें अभय प्राप्ट जूपिं
 मृगत धका मतीतया न स्थाना छोट नत्व ख्याना हे छोट ।
 मृगतस्यें तसक दुःख वीस्येंलि किसानत सकले मुना जुजुया
 थाये वना व खँ कँवन ।

जुजुँ— जि प्रसन्नता पूर्वक निग्रोध मृगयात अभय वर
 दान बिया, उकिं वरू जि राज्य तोता बीगु कवल याये थःगु

प्रतिज्ञा यात भग्नयाये मखु ।

निम्रोधमृगं थुगु खवर सियका मृगत फुक मुक्का आथन उखे मेपिनिगु ब्वी वना नवने मदु धका धया. अले मनू तयेत न सूचना बिल । थन उखे, ब्वी वालं मन्चूसे केवल सिमा हः यागु भन्दा ब्वेका व्यू थये यायेवँ मृगतम्ये ब्वी नवनि मखु । अननिस्ये ब्वी सिमा हयाःगु भन्दा ब्वेकेग प्रथा चलेजुल ।

थन उखे मृगतस्ये सिमा हःयागु वि कातेयाना ब्वी वना न भवन । द्वायेक बोधिसत्व इमित अथे यायेगु उप-देश बिल ।

थुगु प्रकारं बोधिसत्वं मृगगण यात अनुसाशन याना क्रमानुसार सिना स्वर्ग लोक वन ।

राजानं बोधि सत्वयागु उपदेशानुसार राज्य चलेयाना कर्मनुसार जुजुनं परलोक जुया वन ।

शास्ता — भिक्षुपि ! जि आजक स्थविरनी व कुमार कश्यपया आश्रय दाता जुया वयागु मखु । न्हापानं आश्रय दाताहे जुया वया च्वनागु खः धका धम देशना याना जात-कया सार अंश कया थथेधका आज्ञाजुया विज्यात । अबले साखा मृग आ याम्ह देवदत्त खः । वया परिषद देवदत्तया हे परिषद ख- । मृगनी आयाम्ह स्थविरनी खः । पुत्र कुमार कश्यप खः राजा आनन्द परन्तु निम्रोध मृग जिहे खः । धका जातक निर्देश याये धुंका पुत्र स्नेह यात चः फुना थःत थमं तुं प्रतिस्था प्राप्तयाना काःगु वारे स्थवीरनीयात प्रशंसायाना थथे धया विज्यात । भिक्षुपि मेपिगु भरोसा सुनानं स्वर्ग तथा मोक्षया ले वना मार्ग फल प्राप्तयाना काये फइ मखु । उकि थः थमं उद्योग अभ्यास यायमा । उकि थःया मालिक

(१७)

थःख मेपिं सुज्जी मखु । धका थुगु गाथा आज्ञा जुया
बिज्यात ।

अत्ताहि अत्तनो नाथो कोहि नाथो परोसिया ।

अत्तनाहि सुदत्तेन नाथ लभति दुल्लभं ॥

थःया नाथ थःहे खः । मेपिं नाथ सुं मदु । अत्त थःत
थम बाँलक दमन याम्हेसित हे दुर्लभ नाथ प्राप्त जूई ।

थन नाथया मतलब थःत प्रतिष्ठा देकेगु खः इन्द्रिय दमन
याना अरहन्त फलयात लाभ यायेगु हे दुर्लभ नाथ प्राप्त
ज्वीगु खः । थुगु प्रकारया धर्म देशाना न्यना आपालं हे
जनतापिसँ श्रोता पति फल लाभयाना काल ।

— बाखँ कचाल —

अनुवादकया मेगु सफूत

- १) लोकनीति
- २) श्रामणेर विनय
- ३) लोकनीति (पद्य)
- ४) गृह शिक्षा
- ५) उत्तरा
- ६) अनत्त लक्षण सुत्त

- ७) बुद्ध शिक्षा (प्रेसे)
- ८) मैत्री भावना
- ९) कुरु धम्म जातक
- १०) शाक्यया उत्पत्ति
- प्रकाशकया प्रतिष्ठा
- Dhamma.Digital

मुद्रक:- मञ्जुश्री प्रेस, ललितपुर, इखाछें आनन्दवहाल, नेपाल ।